

Зубченко В.В.

кандидат економічних наук, асистент кафедри фінансів, банківської

справи та страхування

Білоцерківський національний аграрний університет,

м. Біла Церква, Україна

ДО ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Відсутність дієвого державного механізму регулювання інвестиційної діяльності, низька рентабельність основної маси товаровиробників, висока вартість позичкових коштів призвели до значного зниження інвестиційної активності в аграрній сфері. Внаслідок цього в більшості сільськогосподарських підприємств були зруйновані відтворювальні процеси, що спричинило скорочення обсягів виробництва основних видів продукції, зниження життєвого рівня сільського населення й загострення соціальної напруги. З метою відновлення матеріально-технічної бази галузі сільського господарства необхідно забезпечити надходження інвестиційних ресурсів із зовнішніх джерел за рахунок підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств.

На нашу думку, інвестиційна привабливість підприємства характеризується ефективністю використання ресурсного потенціалу майна, платоспроможністю, фінансовою стійкістю, його спроможністю до економічного зростання, підвищення прибутковості капіталу, техніко-економічного рівня виробництв, якості та конкурентоспроможності продукції. Інвестиційну привабливість підприємства необхідно розглядати через перспективність, вигідність, ефективність і мінімізацію ризиків інвестиційних вкладень у його розвиток.

У вітчизняній практиці не визначено конкретної методики оцінки інвестиційної привабливості регіонів чи підприємств, тому останнім часом дедалі частіше пропонуються різні методики розрахунку показників інвестиційної привабливості. Вибір тієї або іншої методики визначається різним набором показників, що впливають на інвестиційну привабливість.

Зазначимо, що інвестиційна привабливість підприємств може визначатися різними методами, але найбільш поширеною є рейтингова оцінка результатів господарської діяльності, в основі якої лежить багатовимірний порівняльний аналіз. Завданням системного аналізу є визначення всіх чинників, які забезпечують інвестиційну привабливість підприємства. Очевидно, що чим більше показників буде використано для оцінки, тим більш обґрунтованими висновки аналізу. Однак, збільшення кількості показників ускладнює методику рейтингової оцінки і робить її менш ефективною. Тому вибір і обґрунтування вихідних показників фінансово-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств повинні здійснюватися на основі існуючих методик, а також виходити з цілей оцінки і потреб окремих категорій інвесторів у результатах аналізу.

За результатами проведеного дослідження нами обґрунтовано систему показників, що базується на даних статистичної звітності підприємств і дозволяє контролювати зміни у фінансовому й економічному стані підприємства. Вихідні показники для рейтингової оцінки поділені на чотири блоки, що дозволить потенційним інвесторам всебічно розглянути результативність діяльності підприємства й потенціал його розвитку.

До першого блоку включено показники оцінки фінансового стану підприємства, яка характеризується: коефіцієнтом абсолютної ліквідності; коефіцієнтом поточної ліквідності (коефіцієнтом покриття); коефіцієнтом автономії (фінансової незалежності); коефіцієнтом забезпеченості власними оборотними коштами.

До другого блоку входять показники забезпеченості підприємства основними ресурсами, що характеризують його ресурсний потенціал і

формують основу функціонування господарства. Це показники: землезабезпеченості; працезабезпеченості; фондозабезпеченості; енергозабезпеченості; рівня придатності основних фондів; матеріально-технічної забезпеченості.

До третього блоку віднесено найбільш важливі показники оцінки ефективності господарської діяльності сільськогосподарського підприємства: урожайність сільськогосподарських культур; середньорічний надій молока на 1 корову; середньодобовий приріст ВРХ; землевіддача; фондівіддача; продуктивність праці; рентабельність рослинництва; рентабельність тваринництва; рентабельність господарської діяльності; коефіцієнт оновлення.

Четвертий блок формують показники оцінки ефективності управління підприємством, яка визначається: операційним прибутком від реалізації продукції на 1 грн обсягу реалізації всієї продукції (товарообігу); чистим прибутком на 1 грн товарообігу; капіталізацією прибутку.

У цілому система показників дозволить, на нашу думку, обґрунтувати основні тенденції та перспективи розвитку підприємства та сформулювати його інвестиційну привабливість. Запропонована система показників досить повно характеризує суб'єктів рейтингу, виявляє їх сильні сторони та слабкі місця. У сукупності всі показники формуватимуть комплексну порівняльну рейтингову оцінку фінансово-економічного стану сільськогосподарських підприємств окремого району або регіону в цілому. В основі рейтингової оцінки знаходиться порівняння підприємств за кожним показником із еталонним підприємством, що має вищі результати за всіма порівнюваними показниками.

Вважаємо, що перевагою запропонованої методики багатовимірного порівняльного аналізу інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств є можливість проведення комплексної оцінки системи різномірних чинників, на основі якої здійснюється порівняння досліджуваних об'єктів. Результати рейтингових оцінок дозволять потенційним інвесторам, з одного боку, отримати об'єктивну інформацію щодо найбільш інвестиційно-привабливих сільськогосподарських підприємств, а з іншого – визначити

пріоритети діяльності на інвестиційному ринку. Так, стратегічним пріоритетом інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств із високим рівнем інвестиційної привабливості має стати орієнтація на залучення фінансової підтримки при реалізації проектів на рівні регіону; із середнім рівнем – зацікавити великих зовнішніх інвесторів, які планують досягнення довгострокових цілей і спроможні вкласти значні обсяги коштів; для підприємств із низькою інвестиційною привабливістю найбільш прийнятною формою є залучення фінансових ресурсів у обсягах, що забезпечують потреби програми модернізації виробництва, і лише за умови зміни власника.